

УДК 005.342

Крахмальова Н. А., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Слонопас В. В., здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
Київський національний університет технологій та дизайну

ІНСТРУМЕНТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМ ПОТЕНЦІАЛОМ В ІНТЕГРОВАНИХ БІЗНЕС-СИСТЕМАХ

Сучасна економіка характеризується високим рівнем динамізму, глобальної взаємозалежності та технологічної турбулентності, що формує потребу у нових підходах до управління підприємницьким потенціалом. В умовах постіндустріальної трансформації підприємництво стає не лише джерелом прибутку, а й головним інструментом стратегічної адаптації, інноваційного розвитку та зміцнення конкурентоспроможності інтегрованих бізнес-систем. Такі системи – корпоративні об'єднання, холдинги, кластери, фінансово-промислові групи – функціонують як складні соціально-економічні структури, у яких взаємодіють виробничі, фінансові, маркетингові та управлінські підсистеми. Тому стратегічне управління підприємницьким потенціалом у таких системах вимагає комплексного, системно орієнтованого підходу, що інтегрує інноваційні, фінансові, організаційні й цифрові інструменти.

Під підприємницьким потенціалом розуміється сукупність ресурсів, компетенцій, інтелектуальних і творчих можливостей, які дозволяють суб'єктам бізнесу ініціювати, розвивати та реалізовувати нові ідеї з економічною віддачею. У межах інтегрованих бізнес-систем він набуває стратегічного значення, адже саме його розвиток забезпечує стійкість, адаптивність та інноваційність організації. Управління цим потенціалом передбачає ідентифікацію ключових ресурсів (людських, фінансових, технологічних, інформаційних), формування гнучкої структури прийняття рішень, а також створення системи мотивації, що стимулює підприємницьку ініціативу на всіх рівнях [1].

У стратегічному контексті управління підприємницьким потенціалом спирається на три основні групи інструментів: аналітичні, організаційні та інноваційно-цифрові. Першу групу формують аналітичні інструменти стратегічної діагностики. Вони забезпечують оцінювання поточного стану потенціалу підприємства, визначення його сильних і слабких сторін, а також прогнозування можливостей зростання. В умовах динамічного ринку особливо важливо застосовувати сценарне планування, яке дає змогу прогнозувати майбутні зміни середовища і формувати адаптивні стратегії реагування [1-2].

Друга група – організаційні інструменти управління, що визначають архітектуру управлінських процесів у межах інтегрованої системи. Вони охоплюють стратегічне планування, корпоративне управління, делегування повноважень, систему контролю та моніторингу. Важливою умовою ефективності є формування інноваційно-орієнтованої корпоративної культури, яка стимулює ініціативність, командну взаємодію та креативність персоналу. Серед організаційних механізмів доцільно виділити центри підприємницького розвитку, бізнес-інкубатори та корпоративні акселератори, які

сприяють генерації стартапів усередині великих бізнес-груп. Такі підрозділи виконують роль “інноваційного ядра” компанії, акумулюючи ідеї та забезпечуючи їх комерціалізацію.

Третю групу утворюють інноваційно-цифрові інструменти, що радикально змінюють логіку управління підприємницьким потенціалом. Йдеться про використання цифрових платформ для моніторингу показників діяльності, автоматизації бізнес-процесів, управління ризиками та персоналізації стратегічних рішень. У межах інтегрованих бізнес-систем цифрові технології дають змогу створювати єдині інформаційні простори, де аналітичні дані з різних підрозділів інтегруються в режимі реального часу, що підвищує прозорість, прискорює обмін інформацією і забезпечує точність стратегічного прогнозування [1-3].

Особливу роль у стратегічному управлінні відіграють фінансові інструменти, які забезпечують ефективне використання капіталу для розвитку підприємницьких ініціатив. Серед них – венчурне фінансування, краудфандинг, корпоративні інвестиційні фонди, фінансові деривативи, механізми державно-приватного партнерства. У контексті інтегрованих систем важливо формувати збалансовану структуру фінансових потоків, що підтримує не лише основну діяльність, а й інноваційні експерименти. Успішні компанії впроваджують портфельне управління інноваційними проєктами, оцінюючи їх за показниками ризику, окупності та стратегічної релевантності.

Не менш значущими є інструменти управління знаннями та компетенціями, що дозволяють нарощувати інтелектуальний капітал. Створення корпоративних освітніх платформ, програм підвищення кваліфікації, внутрішніх науково-дослідних лабораторій забезпечує неперервне оновлення компетенцій персоналу. В умовах інтегрованої системи саме людський капітал стає головним носієм підприємницького потенціалу, а здатність організації вчитися швидше за конкурентів – її найсильнішою конкурентною перевагою.

Інноваційним напрямом розвитку є впровадження інтелектуальних систем стратегічного прогнозування на базі машинного навчання. Такі системи дозволяють аналізувати великі масиви ринкових і фінансових даних, виявляти тренди, моделювати сценарії розвитку та формувати рекомендації для керівництва. У поєднанні з когнітивною аналітикою вони створюють передумови для побудови підприємницьких екосистем нового покоління, здатних до самоорганізації, адаптації та сталого розвитку.

Таким чином, інструменти стратегічного управління підприємницьким потенціалом в інтегрованих бізнес-системах формують багаторівневу систему, у якій поєднуються аналітичні, фінансові, організаційні та цифрові механізми. Їхня ефективність визначається ступенем інтеграції та узгодженості: лише у взаємодії вони забезпечують перехід від ситуативного реагування до проактивного стратегічного розвитку. У майбутньому саме ті бізнес-структури, які зуміють створити адаптивну екосистему управління підприємницьким потенціалом, зможуть забезпечити стійке зростання, інноваційну динаміку і глобальну конкурентоспроможність.

З огляду на сучасні виклики, управління підприємницьким потенціалом має розглядатися не як допоміжна функція менеджменту, а як ядро стратегічної моделі розвитку, що поєднує технологічні інновації, фінансову стабільність і соціальну відповідальність. Саме синергія цих елементів формує основу нової парадигми

стратегічного управління інтегрованими бізнес-системами в умовах економіки знань і цифрової трансформації.

Список використаних джерел:

1. Богачев, Р. М., & Слинько, М. С. (2008). Принципи стратегічної інтеграції підприємств нафтохімічної галузі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*.–2008.–Вип, 628, 399-405.
2. Мудра, М. С. Економічна оцінка інноваційного розвитку підприємств в системі будівельного девелопменту. *Дис... на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю, 51*.
3. Вдовенко, Н. М., Федірець, О. В., Зось-Кіор, М. В., & Гнатенко, І. А. (2020). Роль енергоринку в менеджменті ресурсозбереження та ресурсоефективності конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки*, 5(4), 222-229.